

Období tzv. normalizace

Československo 1970-1989

Zdroj A

Činnost školy byla velmi ztížena nejistotou, která vznikla 21. srpna, kdy celou republiku obsadily armády Varšavské smlouvy zachraňující údajně naši vlast před kontrarevolucí usilující o zvrát poměrů a návrat ke kapitalismu. Nemohli jsme pochopit toto velké nedorozumění a nepochopení ze strany našich spojenců, zvláště když se celý národ hlásil jednoznačně k socialismu a demokracii. Vyjádřili jsme svůj nesouhlas s obsazením ČSSR rezolucí, která byla odeslána vrchnímu veliteli vojsk Varšavské smlouvy a také učitelům v SSSR.

Zdroj B

Pochopili jsme, že komunistická strana v roce 1968 uhýbala od socialismu a podléhala nátlakům pravice. V dubnu 1970 po nástupu nového vedení KSČ v čele se soudruhem Husákem, které dokonale objasnilo nebezpečí, které nám hrozilo v roce 1968 jsme si uvědomili nutnost zákroku armád Varšavské smlouvy, zejména sovětské armády. Stojíme pevně za Husákovým vedením a chceme ze všech sil pomoci k dobudování socialismu v naší vlasti. Odeslané rezoluce jsme na jednání pedagogické rady odvolali.

Zdroj C

Soudruh Janda při pohovoru sebekriticky přiznal svoje omyly v politických názorech na vývoj situace v zemi v letech 1968-1969. Mládí a politická nezkušenost mu neumožnily rozeznat pravé záměry nepřátelských pravicových sil, které číhaly na příležitost chopit se moci. Soudruhu Jandovi bylo uloženo, aby otevřeně vystoupil před kolektivem spolupracovníků, přiznal své omyly a chybná jednání a podpořil současné vedení KSČ v úsilí o normalizaci situace ve státě. S přihlédnutím k nízkému věku a sebekritickému doznání svých chyb a omylů komise doporučuje soudruha Jandu ponechat ve funkci vedoucího oddělení výroby. Bude mu ovšem uložena důtka s výstrahou, a jeho aktivní zapojení do obnovy politických a hospodářských poměrů bude znovu přezkoumáno touto komisí 31. 12. 1970.

Zdroj D

Potlačení československého reformního hnutí v roce 1968 vedlo ke zrodu té nejmrzutější a nejsklíčenější společnosti sovětského bloku. Gustáv Husák, dosazený se souhlasem Moskvy do čela KSČ, odstranil všechny své odpůrce, kteří neemigrovali, a zbavil národ jakékoli politické odpovědnosti. Ve snaze dodat své vládě alespoň zdání legitimacy a odvrátit pozornost od ztráty politické svobody prosazoval politiku zdůrazňující konzumní styl života. KSČ soustředila finanční zdroje na zlepšováním materiálních podmínek obyvatel. V roce 1971 vlastnil automobil jeden ze sedmnácti Čechoslováků, o osm let později, v roce 1979, již každý osmý. Neustále se zvyšoval počet víkendových chat a chalup. Vládní činitelé záměrně přehlíželi existenci černého trhu, který zásoboval spotřebitele nedostatkovým zbožím a mnohým zajišťoval vedlejší příjmy. Většina populace rozmrzele přijímala materiálně se zlepšující, zato však depolitizovaný životní styl. Jak poznamenal jeden mladý stavební dělník: „Na nic se netěšíme a nikomu nevěříme.“

**—Úryvek z knihy Evropa po roce 1945 německých historiků
WEGSE a LADRECHA, r. 2002**

Zdroj E

Lidé jako by ztratili víru v budoucnost, v možnost nápravy veřejných věcí, ve smysl boje za pravdu a právo. Odmítají se zabývat vším, co přesahuje jejich běžnou každodenní péči o své osobní zajištění; jsou neteční, nevěří v žádné nadosobní hodnoty, nezajímají se o nikoho mimo svoji rodinu. Mnozí jdou k volbám, na schůze, účastní se svátků spíše ze lhostejnosti než ze strachu. Účastní se všech těch politických rituálů, v něž nevěří, vědí o nich, že nemají smysl, ale alespoň to zajišťuje klid – jaký by mělo smysl se jich neúčastnit? Ničeho by se nedosáhlo a člověk by navíc přišel i o ten klid.

—Úryvek z otevřeného dopisu, který poslal disident Václav Havel prezidentu ČSSR Gustávu Husákovi v roce 1975

Pozn.: Zdroje A-C nejsou pojmenovány záměrně, abyste mohli hádat, o co jde.